

vocabulario solidario | vocabulari solidari

COOPERACIÓ BILATERAL/MULTILATERAL:

Mentre que la cooperació bilateral fa referència a la cooperació en què els governs donants dirigeixen els seus fons directament cap als receptors (governos dels països beneficiaris o altres organitzacions), la cooperació multilateral és aquella en la qual els governs lliuren els fons a organitzacions multilaterals per tal que aquestes en facin ús en el finançament dels seus programes en favor de l'avanç econòmic i social dels països en desenvolupament.

Es consideren agències o organitzacions multilaterals les formades per organitzacions internacionals a les quals pertanyen estats i l'activitat de les quals és destinada íntegra o en gran part a l'ajuda i al desenvolupament. L'agència multinacional per excel·lència és l'Organització de les Nacions Unides (ONU), mentre que el Banc Mundial és la principal organització bancària multilateral. Les institucions comunitàries europees, l'Organització de Països Exportadors de Petrolí (OPEP) i el Consell d'Ajuda Mútua Econòmica (CAME), organització dels països socialistes i la CEI, han anat desenvolupant igualment una important tasca en el món de la cooperació multilateral.

Tot i que els programes multilaterals s'han revelat més efectius per resoldre molts dels problemes del desenvolupament, hi ha reticències, per part dels països donants, a perdre el control sobre la destinació de l'ajuda. Aquesta prevenció inclina la balança en favor de la cooperació bilateral, que representa un 70% del total del finançament públic enfront del 30% de la cooperació multilateral. Entre els països que ostenten el percentatge més elevat dedicat a la cooperació multilateral (entorn del 50%), figuren Irlanda, Itàlia, Dinamarca i el Regne Unit; durant els últims anys Espanya hi destina al voltant del 40%.

COOPERACIÓ DESCENTRALITZADA:

Aquest terme té una doble accepció. En sentit estricte es refereix a la cooperació duta a terme per institucions locals, autonòmiques o regionals i que sorgí com a resposta al model imperant d'Ajuda Oficial al Desenvolupament (AOD), excessivament rígid i centralista.

La intensa activitat dels organismes locals en l'àmbit de la cooperació al desenvolupament a Espanya no té punt de comparació a Europa i es remunta als anys vuitanta, quan es produïren els primers agermanaments entre municipis espanyols, llatinoamericans i del Sàhara. La sensació de proximitat que té el ciutadà sobre els projectes empresos al seu voltant és una de les qualitats de la cooperació descentralitzada. Aquesta, a més, sense haver de retre comptes pel que fa a política exterior o a relacions internacionals, gaudeix de més llibertat per establir les seves estratègies de cooperació.

Habitualment la cooperació descentralitzada es duu a terme a través de les ONGD, la qual cosa millora la qualitat de l'ajuda atorgada. Potser, es podria imputar a aquest tipus de cooperació que la fragmentació i dispersió dels fons no produeixen resultats tan visibles com en el cas de la cooperació central; tot i que per tal de pal·liar aquest efecte s'estableixen Fons de Cooperació, fruit d'associacions entre ajuntaments, que permeten una major coordinació i eficiència en la gestió de l'ajuda.

D'altra banda, la democratització de les societats i la seva descentralització han promogut l'aparició de forces vives (sindicats, cooperatives, comunitats locals, empreses, associacions veïnals, universitats i d'altres), que davant la globalització i la crisi de l'Estat, cerquen una major participació i protagonisme en l'avanç econòmic i social dels països en desenvolupament.

En sentit més ampli, el terme "cooperació descentralitzada" agafà forma a la IV Convenció de Lomé (1991), convocatòria que reunia els 70 estats d'Àfrica, el Carib i el Pacífic, amb els països de la Unió Europea. Des de llavors es realitzen programes de cooperació al desenvolupament dins aquesta modalitat, en el marc del Fons Europeu de Desenvolupament (FED).

La Comissió Europea entén que la cooperació descentralitzada ha d'impulsar la participació i el dinamisme dels agents locals dels països del Sud i els ha d'implicar en el seu propi desenvolupament, i, al mateix temps, ha d'induir a la reflexió dels agents de cooperació dels països del Nord sobre el paper que han de tenir per tal de reforçar i promoure el paper dels primers.

COOPERACIÓN BILATERAL/MULTILATERAL:

Mientras que la cooperación bilateral se refiere a la cooperación en la que los gobiernos donantes dirigen sus fondos directamente hacia los receptores (sean los gobiernos de los países beneficiarios u otras organizaciones), la cooperación multilateral es aquella en la que los gobiernos entregan los fondos a organizaciones multilaterales para que éstas hagan uso de ellos en la financiación de sus programas en favor del avance económico y social de los países en desarrollo.

Se consideran agencias u organizaciones multilaterales las formadas por organizaciones internacionales a las que pertenecen Estados y cuya actividad está destinada íntegra o en su mayor parte a la ayuda y el desarrollo. La agencia multinacional por excelencia es la Organización de las Naciones Unidas (ONU), mientras que el Banco Mundial es la principal organización bancaria multilateral. Las instituciones comunitarias europeas, la Organización de Países Exportadores de Petróleo (OPEP) y el Consejo de Ayuda Mutua Económica (CAME), organización de los países socialistas y la CEI, han venido desarrollando igualmente una importante labor en el mundo de la cooperación multilateral.

Aunque los programas multilaterales se han revelado más efectivos para solventar muchos de los problemas del desarrollo, existen reticencias, por parte de los países donantes, a perder el control sobre el destino de la ayuda. Esta prevención inclina la balanza en favor de la cooperación bilateral, que representa un 70% del total del financiamiento público frente al 30% de la cooperación multilateral. Entre los países que ostentan el porcentaje más elevado dedicado a la cooperación multilateral (en torno al 50%), figuran Irlanda, Italia, Dinamarca y Reino Unido; en los últimos años España viene destinando alrededor del 40%.

COOPERACIÓN DESCENTRALIZADA:

Este término tiene una doble acepción. En su sentido más preciso se refiere a la cooperación llevada a cabo por instituciones locales, autonómicas o regionales y que surgió como respuesta al modelo imperante de Ayuda Oficial al Desarrollo (AOD), excesivamente rígido y centralista.

La intensa actividad de los organismos locales en el ámbito de la cooperación al desarrollo en España, no tiene parangón en Europa y se remonta a los años ochenta, cuando se produjeron los primeros hermanamientos entre municipios españoles, latinoamericanos y del Sáhara. La sensación de cercanía que tiene el ciudadano sobre los proyectos emprendidos en su entorno es una de las cualidades de la cooperación descentralizada. Ésta, además, sin tener que rendir cuentas en lo que respecta a política exterior o relaciones internacionales, goza de mayor libertad para establecer sus estrategias de cooperación.

Habitualmente la cooperación descentralizada se lleva a término a través de las ONGD, lo que mejora la calidad de la ayuda otorgada. Si acaso, se le podría imputar a este tipo de cooperación que la fragmentación y dispersión de los fondos no producen resultados tan visibles como en el caso de la cooperación central; aunque para paliar este efecto, se establecen Fondos de Cooperación, fruto de asociaciones entre ayuntamientos, que permiten una mayor coordinación y eficiencia en la gestión de la ayuda.

Por otro lado, la democratización de las sociedades y su descentralización han promovido la aparición de fuerzas vivas (sindicatos, cooperativas, comunidades locales, empresas, asociaciones vecinales, universidades y otras), que frente a la globalización y la crisis del Estado, buscan una mayor participación y protagonismo en el avance económico y social de los países en desarrollo.

En su sentido más amplio, el término "cooperación descentralizada" tomó forma en la IV Convención de Lomé (1991), convocatoria que reunía a los 70 estados de África, el Caribe y el Pacífico, con los países de la Unión Europea. Desde entonces se vienen realizando programas de cooperación al desarrollo dentro de esta modalidad, en el marco del Fondo Europeo de Desarrollo (FED).

La Comisión Europea entiende que, la cooperación descentralizada debe impulsar la participación y el dinamismo de los agentes locales de los países del Sur, implicándolos en su propio desarrollo, y, al mismo tiempo, inducir a la reflexión a los agentes de cooperación de los países del Norte sobre el papel que deben jugar para reforzar y promover el papel de los primeros.

